

Briuselis, 2020 05 20
COM(2020) 534 final

KOMISIJOS ATASKAITA

Belgija

Pranešimas, parengtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalį

KOMISIJOS ATASKAITA

Belgija

Pranešimas, parengtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalį

1. ĮVADAS

2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Komunikate Komisija pritarė Tarybos nuomonei, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 protrūkio, dabartinės sąlygos leidžia pradėti taikyti šią išlygą. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos vertinimui. Pradėjus taikyti bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą leidžiama laikinai nukrypti nuo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutiniu laikotarpiu. Kalbant apie korekcinę dalį, Taryba taip pat gali, remdamasi Komisijos rekomendacija, priimti patikslintą fiskalinę trajektoriją. Taikant bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą Stabilumo ir augimo pakto procedūros nestabdomos. Ji suteikia galimybę valstybėms narėms nukrypti nuo paprastai taikomų biudžetinių reikalavimų, o Komisijai ir Tarybai – imtis būtinų politikos koordinavimo priemonių laikantis Pakto.

Remiantis 2020 m. kovo 31 d. Belgijos valdžios institucijų pateiktais ir vėliau Eurostato patvirtintais duomenimis¹, 2019 m. Belgijos valdžios sektoriaus deficitas siekė 1,9 % BVP, o valdžios sektoriaus bendroji skola – 98,6 % BVP. 2020 m. stabilumo programoje planuojama, kad 2020 m. Belgijos deficitas sudarys 7,5 % BVP, o skola – 115 % BVP.

Planuojamas 2020 m. deficitas yra *prima facie* įrodymas, kad bus susidaręs Stabilumo ir augimo pakte apibrėžtas perviršinis deficitas.

Be to, 2019 m. duomenys rodo, kad pažanga, padaryta siekiant atitikti skolos mažinimo kriterijų, yra nepakankama, ir tai taip pat yra *prima facie* įrodymas, kad bus susidaręs Stabilumo ir augimo pakte apibrėžtas perviršinis deficitas.

Todėl šiomis aplinkybėmis Komisija parengė šį pranešimą, kuriame analizuojama, ar Belgija laikosi Sutartyje nustatyto deficito ir skolos kriterijų. Jame atsižvelgiama į visus svarbius veiksnius ir deramas dėmesys skiriamas dideliame ekonominiam sukrėtimui, susijusiam su COVID-19 pandemija.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

1 lentelė. Valdžios sektoriaus deficitas ir skola (% BVP)

		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m. COM	2021 m. COM
Deficito kriterijus	Valdžios sektoriaus balansas	-2,4	-0,7	-0,8	-1,9	-8,9	-4,2
Skolos kriterijus	Valdžios sektoriaus bendroji skola	104,9	101,7	99,8	98,6	113,8	110,0
	Atotrūkis nuo skolos mažinimo kriterijaus		0,4	0,2	0,7	5,7	1,8

Šaltinis: Eurostatas, Komisijos 2020 m. pavasario prognozė.

2. DEFICITO KRITERIJUS

2020 m. stabilumo programoje numatoma, kad 2020 m. Belgijos valdžios sektoriaus deficitas pasieks 7,5 % BVP, t. y. viršys Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę ir nebus jai artimas.

Planuojamas Sutartyje nustatytos pamatinės vertės perviršis 2020 m. yra išimtinis, nes jį lemia didelis ekonomikos nuosmukis. Kalbant konkrečiai, nors priimtose kovos su COVID-19 pandemija priemonėse sudaro 1,2 % BVP, manoma, kad automatinės stabilizavimo priemonės planuojamą deficitą padidins 5 procentiniais punktais. Atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos poveikį, Komisijos 2020 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2020 m. realusis BVP susitrauks 7,2 %.

Planuojamas Sutartyje nurodytos pamatinės vertės perviršis nebūtų laikinas, remiantis Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, kurioje numatoma, kad deficitas 2021 m. išliks didesnis nei 3 % BVP.

Apibendrinant galima teigti, kad planuojamas 2020 m. deficitas viršija Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę ir nėra jai artimas. Planuojamas perviršis pagal Sutartį ir Stabilumo ir augimo pakta laikomas išimtiniu, bet ne laikinu. Taigi analizė rodo, kad Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/97 apibrėžtas deficito kriterijus *prima facie* nėra įvykdytas.

3. SKOLOS KRITERIJUS

Valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis sumažėjo nuo 99,8 % 2018 m. iki 98,6 % 2019 m. Skolą mažinantį poveikį, atsiradusį dėl nežymaus pirminio pertekliaus, skolą mažinančių atsargų ir srautų koregavimų, realiojo BVP augimo ir kylančių kainų (infliacijos efektas), iš dalies atsvėrė kad ir mažėjančios palūkanų išlaidos.

Pateikti duomenys rodo, kad 2019 m. Belgija nesilaikė skolos mažinimo kriterijaus (žr. 1 lentelę), nes nuo jo susidarė 0,7 % BVP atotrūkis.

Taigi analizė rodo, kad, remiantis 2019 m. rezultatų duomenimis, skolos kriterijus *prima facie* nėra įvykdytas.

4. SVARBŪS VEIKSNIAI

Sutarties 126 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, jei valstybė narė neatitinka reikalavimų pagal vieną ar abu tuos kriterijus, Komisija turi parengti pranešimą. Tame pranešime taip pat turi būti „atsižvelgiama, ar bendrojo šalies biudžeto deficitas yra didesnis už valstybės investicijų išlaidas, be

to, įvertinami ir kiti svarbūs veiksniai, įskaitant valstybės narės vidutinės trukmės ekonomikos ir biudžeto būklę“.

Tie veiksniai išsamiau paaiškinti Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 3 dalyje, kurioje taip pat nustatyta, kad būtina tinkamai atsižvelgti „į visus kitus veiksnius, kurie, atitinkamos valstybės narės nuomone, yra svarbūs siekiant visapusiškai įvertinti, ar laikomasi deficito ir skolos kriterijų, ir kuriuos valstybė narė nurodė Tarybai ir Komisijai“.

Kai skolos kriterijaus akivaizdžiai nesilaikoma, svarbių veiksnių analizė yra ypač reikalinga, turint omenyje tai, kad veiksniai, kurių vyriausybė negali kontroliuoti, skolos dinamiką paveikia labiau nei deficitą. Tai pripažįstama Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 4 dalyje, kurioje nustatyta, kad vertinant, kaip laikomasi skolos kriterijaus, atsižvelgiama į svarbius veiksnius, nepriklausomai nuo nesilaikymo masto. Tuo atžvilgiu, vertinant, kaip laikomasi skolos kriterijaus, reikia atsižvelgti bent į šiuos tris pagrindinius aspektus, turint omenyje jų poveikį skolos dinamikai ir tvarumui: i) vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano jo siekiant laikymąsi, ii) struktūrinių reformų įgyvendinimą ir iii) vyraujančias ekonomines sąlygas.

Kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 4 dalyje, kalbant apie deficito kriterijaus laikymąsi 2020 m., kadangi valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis viršija 60 % BVP pamatinę vertę ir dviguba sąlyga (t. y. kad deficitas išliktų artimas pamatinei vertei ir pamatinės vertės perviršis būtų laikinas) nėra įvykdyta, į tuos svarbius veiksnius priimant sprendimą dėl perviršinio deficito susidarymo Belgijoje pagal deficito kriterijų negali būti atsižvelgta.

Dabartinėmis aplinkybėmis pagrindinis papildomas veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti vertinant 2020 m., yra COVID-19 pandemijos, kuri labai veikia biudžeto būklę ir lemia labai neapibrėžtą perspektyvą, ekonominis poveikis. Dėl pandemijos taip pat pradėta taikyti bendroji nukrypti leidžianti išlyga.

4.1. COVID-19 pandemija

COVID-19 pandemijos sukeltas didelis ekonominis sukrėtimas daro didelį neigiamą poveikį visoje Europos Sąjungoje. Poveikis BVP augimui priklausys tiek nuo pandemijos trukmės, tiek nuo to, kiek laiko bus reikalingos priemonės, kurių imamasi nacionalinių valdžios institucijų, Europos ir pasauliniu lygmeniu, siekiant sulėtinti viruso plitimą, apsaugoti gamybos pajėgumus ir paremti visuminę paklausą. Valstybės narės jau ėmėsi arba imasi biudžeto priemonių, kad padidintų sveikatos sistemų pajėgumą ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Taip pat imtasi svarbių likvidumo paramos priemonių ir suteiktos kitos garantijos. Remdamosi išsamesne informacija, kompetentingos statistikos institucijos turi išnagrinėti, ar tos priemonės turi tiesioginį poveikį valdžios sektoriaus balansui. Dėl tų priemonių ir ekonominės veiklos sulėtėjimo susidarys gerokai didesnės valdžios sektoriaus deficito ir skolos pozicijos.

4.2 Vidutinio laikotarpio ekonominė būklė, įskaitant struktūrines reformas

Nuo 2016 m. realiojo BVP augimo tempas viršijo potencialą – augimą skatino dinamiškos investicijos ir privatus vartojimas, nors grynojo eksporto poveikis ir toliau buvo silpnas. Nominalusis augimas įsibėgėjo 2017 m., o 2018 ir 2019 m. šiek tiek atslūgo dėl sulėtėjusios ekonominės veiklos ir silpnosio BVP defliatoriaus. Taigi, negalima teigti, kad makroekonominės sąlygos yra švelninamasis veiksnys, kuriuo paaiškinama, kodėl Belgija nepadarė pakankamos pažangos, kad 2019 m. atitiktų skolos mažinimo kriterijų.

Manoma, kad ekonominę veiklą smarkiai paveiks COVID-19 protrūkis ir susijusios viruso plitimo valdymo priemonės. Komisijos 2020 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2020 m. BVP susitrauks 7,2 % dėl sumažėjusio privataus vartojimo ir investicijų, o grynasis prekybos poveikis augimui, prognozuojama, išliks neigiamas dėl sumažėjusios prekybos apimtys. Makroekonominė perspektyva parengta vyraujant išskirtiniam su pandemijos trukme ir jos ekonominiu poveikiu

susijusiam neapibrėžtumui. Tai yra švelninamasis veiksnys vertinant, ar Belgija 2020 m. laikysis deficito kriterijaus.

2020 m. šalies ataskaitoje² Komisija įvertino, kad iš dalies dėl to, kad nėra visus įgaliojimus turinčios federalinio lygmens vyriausybės, įgyvendindama 2019 m. šaliai skirtas rekomendacijas Belgija padarė nedidelę pažangą. Tačiau Belgija padarė tam tikrą pažangą skatindama investicijas į darniojo transporto infrastruktūrą, nors fiskalinės politikos koordinavimo tarp visų valdžios lygmenų srityje pažangos nepadarė. 2019 m. laikinoji federalinė vyriausybė toliau įgyvendino anksčiau priimtas priemones, visų pirma įmonių pelno mokesčio reformą, mokesčių perkėlimą, pensijų reformą ir darbo rinkos reformą (susitarimą dėl darbo vietų).

4.3 Vidutinio laikotarpio biudžeto būklė, įskaitant valstybės investicijas

Nominalusis deficitas padidėjo nuo 0,8 % BVP 2018 m. iki 1,9 % 2019 m. ir šią tendenciją pirmiausia lėmė smarkiai sumažėję taikomi pajamų ir turto mokesčiai. Visų pirma po laikino padidėjimo 2017 ir 2018 m., kurį lėmė pasikeitęs mokesčių surinkimo laikas, sumažėjo įmonių pelno mokesčių pajamos. Abejais metais valstybės investicijų lygis išliko stabilus – apie 2,6 % BVP ir viršijo valdžios sektoriaus deficitą.

2019 m. liepos 9 d. Belgijai buvo rekomenduota užtikrinti, kad 2019 m. pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas, atėmus diskrecines pajamų priemones ir vienkartinės priemones, neviršytų 2,8 % (toliau – išlaidų kriterijus), o tai atitiktų 0,1 % BVP metinį struktūrinį koregavimą, atsižvelgiant į struktūrinių reformų išlygą³. Remiantis galutiniais duomenimis ir Komisijos prognoze, išlaidų augimas viršijo kriterijų – 2019 m. buvo 0,7 % BVP nukrypta nuo rekomenduojamo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, taigi tai rodo didelį nukrypimą. 2019 m. struktūrinis balansas pablogėjo 0,6 procentiniais punktais BVP, o tai taip pat rodo didelį – 0,7 % BVP – nukrypimą. Tokios pačios išvados prieita kartu įvertinus 2018–2019 m. Prevencinės dalies reikalavimų nesilaikymas yra sunkinantysis veiksnys vertinant, ar 2019 m. Belgija *prima facie* nesilaikė skolos kriterijaus.

Stabilumo programoje pateikiama informacija apie esmines priemones, kuriomis siekiama suvaldyti pandemiją ir paremti ekonomiką. Remiantis joje pateiktu vertinimu, tų tiesioginės paramos priemonių poveikis biudžetui 2020 m. sieks 2,3 % BVP. Vidutinio laikotarpio fiskalinė perspektyva tebėra labai neaiški.

4.4. Vidutinio laikotarpio valstybės skolos pozicija

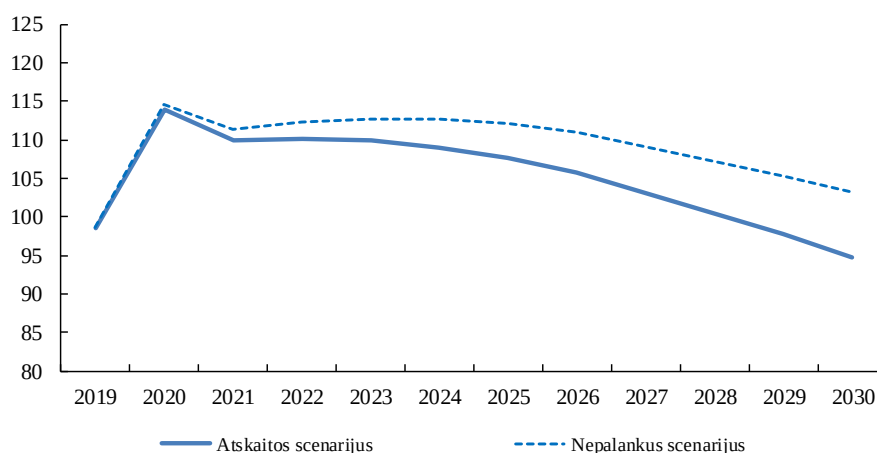
Dėl augančio pirminio pertekliaus ir mažėjančių palūkanų mokėjimų 2016–2018 m. valdžios sektoriaus skola nuolat mažėjo – nuo 104,9 % iki 99,8 % BVP. 2019 m. skolos ir BVP santykis toliau mažėjo iki 98,6 %, nes skolą padėjo mažinti nežymus pirminis perteklius, mažesni atsargų ir srautų koregavimai ir sumažėjęs 0,9 % BVP neigiamas sniego gniūžtės efektas, kurį lėmė realiojo BVP augimas ir kylančios kainos (infliacijos efektas). Šį poveikį iš dalies atsvėrė kad ir mažėjančios palūkanų išlaidos.

Remiantis Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, numatoma, kad valdžios sektoriaus skola išaugs nuo 98,6 % BVP 2019 m. iki 113,8 % BVP 2020 m.

² Žr. 2020 m. vasario 26 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą SWD (2020) 500 final, „Šalies ataskaita. Belgija (2020). Išsami makroekonominio disbalanso prevencijos ir koregavimo apžvalga.“

³ 2019 m. liepos 9 d. Tarybos rekomendacija dėl 2019 m. Belgijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m. Belgijos stabilumo programos (OL C 301, 2019 9 5, p. 1).

1 diagrama. Belgijos valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis (% BVP)

Šaltinis: Komisijos tarnybos.

Skolos tvarumo analizė atnaujinta pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę. Apskritai skolos tvarumo analizė rodo, kad, nepaisant rizikos, skolos pozicija išlieka tvari vidutinės trukmės laikotarpiu, taip pat atsižvelgiant į svarbius švelninamuosius veiksnius (įskaitant skolos pobūdį ir rekordiškai žemas palūkanų normas). Svarbu tai, kad nors dėl COVID-19 krizės skolos pozicija blogėja, numatoma, kad skolos ir BVP santykis pagal atskaitos scenarijų vidutinės trukmės laikotarpiu bus tvarios (mažėjančios) trajektorijos⁴.

4.5 Kiti valstybės narės nurodyti veiksniai

2020 m. gegužės 11 d. Belgijos valdžios institucijos atsiuntė raštą, kuriame pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 3 dalį nurodė svarbius veiksnius. Ankstesniuose skirsniuose pateikta analizė jau iš esmės apima pagrindinius valdžios institucijų nurodytus veiksnius. Papildomu veiksmu, dar nepaminėtu pirmiau, tapo ribota laikinosios vyriausybės veikimo laisvė imtis deficitą mažinančių priemonių federaliniu lygmeniu.

5. IŠVADOS

Stabilumo programoje planuojama, kad 2020 m. Belgijos valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 7,5 % BVP, t. y. viršys Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę ir nebus jai artimas. Planuojamas pamatinės vertės perviršis laikomas išimtiniu, tačiau ne laikinu.

Valdžios sektoriaus bendroji skola 2019 m. pabaigoje buvo 98,6 % BVP, t. y. didesnė už Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. 2019 m. Belgija nesilaikė skolos mažinimo kriterijaus.

Vadovaujantis Sutartimi ir Stabilumo ir augimo paktu, šiame pranešime taip pat išnagrinėti svarbūs veiksniai. Kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 4 dalyje, kalbant apie deficito

⁴ Atskaitos scenarijus grindžiamas Komisijos 2020 m. pavasario prognoze. Daroma prielaida, kad po 2021 m. fiskalinė politika bus laipsniškai koreguojama, atsižvelgiant į ES ekonominio ir fiskalinio koordinavimo ir priežiūros sistemas. Realiojo BVP augimas prognozuojamas pagal vadinamąją Ekonominės politikos komiteto gamybos apimtys atotrūkio darbo grupės (EPC/OGWG) T + 10 metodiką. Visų pirma (realiojo) faktinio BVP augimą lemia potencialus augimas ir bet koks svarstomas papildomas fiskalinis koregavimas (taikant fiskalinį daugiklį). Daroma prielaida, kad infliacija laipsniškai mažės iki 2 %. Palūkanų normų prielaidos nustatytos atsižvelgiant į finansų rinkos lūkesčius. Pagal nepalankų scenarijų daroma prielaida, kad (per visą projekcijos laikotarpį) bus didesnės (500 bazinių punktų) palūkanų normos ir mažesnis (–0,5 proc. p.) BVP augimas, palyginti su atskaitos scenarijumi.

kriterijaus laikymąsi 2020 m., kadangi valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis viršija 60 % BVP pamatinę vertę ir dviguba sąlyga (t. y. kad deficitas išliktų artimas pamatinei vertei ir pamatinės vertės perviršis būtų laikinas) nėra įvykdyta, į tuos svarbius veiksnius priimant sprendimą dėl perviršinio deficito susidarymo Belgijoje pagal deficito kriterijų negali būti atsižvelgta.

Kalbant apie skolos kriterijaus laikymąsi 2019 m., svarbūs veiksniai, visų pirma i) užfiksuotos makroekonominės sąlygos, ii) pastaraisiais metais įgyvendintos augimą skatinančios struktūrinės reformos ir iii) tai, kad buvo labai nukrypta nuo rekomenduojamo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, leidžia daryti išvadą, kad Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/1997 apibrėžto skolos kriterijaus nėra laikomasi.

Apskritai analizė rodo, kad Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/1997 apibrėžti deficito ir skolos kriterijai nėra įvykdyti.